

Sygn. akt **IV U 1288/18**

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 9 stycznia 2020 r.

**Sąd Okręgowy w Rzeszowie IV Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych
w składzie:**

Przewodniczący: SSO Jolanta Krzywonos

Protokolant: st. sekr. sądowy Maria Misiuda

po rozpoznaniu w dniu 9 stycznia 2020 r. w Rzeszowie

sprawy z wniosku B. O. działającej imieniem małoletniej

W. O.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddział w R.

o rentę rodzinną

na skutek odwołania B. O. działającej imieniem małoletniej

W. O.

od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w R.

z dnia 10/08/2018 r. znak (...)

I. zmienia zaskarżoną decyzję Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w R. z dnia 10/08/2018 r. , znak: (...) w ten sposób, że przyznaje małoletniej W. O. prawo do renty rodzinnej w związku z wypadkiem przy pracy po zmarłym w dniu 27 listopada 2017r ojcu J. O. poczynając od dnia 11 lipca 2018r oraz ustala brak odpowiedzialności organu rentowego za nieustalenie ostatniej okoliczności niezbędnej do wydania decyzji ,

II. zasądza od Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w R. na rzecz B. O. kwotę 180 złotych / słownie : sto osiemdziesiąt/ tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego.

Sygn. akt IV U 1288/18

UZASADNIENIE

wyroku z dnia 9 stycznia 2020 r.

Decyzją z dnia 10 sierpnia 2018r. znak: (...) Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w R. po rozpoznaniu wniosku z dnia 11.07.2018r. odmówił W. O. prawa do renty rodzinnej z ubezpieczenia wypadkowego po zmarłym w dniu 27.11.2017r. J. O.. Na uzasadnienie podano, że wnioskodawczyni nie przedłożyła protokołu powypadkowego lub karty wypadku.

Odwołanie od w/w decyzji złożyła B. O. występująca imieniem małoletniej W. O. wnosząc o zmianę decyzji i przyznanie W. O. prawa do renty rodzinnej po zmarłym ojcu J. O..

W odpowiedzi (...) Oddział w R. wniósł o oddalenie odwołania podnosząc, że brak protokołu powypadkowego bądź jego niekorzystna dla ubezpieczonego treść, zwalniają organ rentowy z konieczności przeprowadzania postępowania dowodowego na okoliczność ustalenia, czy spełnione zostały jakiekolwiek przesłanki warunkujące realizację prawa do świadczeń z ustawy wypadkowej.

Sąd ustalił i zważył co następuje:

J. O. był zatrudniony w (...) sp. z o.o. z siedzibą w R. na stanowisku pracownik budowlany.

W dniach 9-18 września 2017r. przebywał na Oddziale (...) Ogólnej z rozpoznaniem kamica dolnego odcinka moczowodu lewego z wodonerczem. Po samoistnym wydaleniu złoгу i kontroli usg układu moczowego został wypisany do domu.

W dniu 27 listopada 2017r. wykonywał pracę na terenie budowy domu jednorodzinnego w K. przy zacieraniu schodów. Około godziny 9:15 usiadł na schodach, nikomu nic nie mówiąc. Pracujący z nim koledzy wynieśli go na zewnątrz, wezwali pogotowie i przystąpili do reanimacji. Przybyły lekarz stwierdził zgon. Z przeprowadzonych oględzin i sekcji zwłok wynika, iż bezpośrednią przyczyną śmierci J. O. była ostra niewydolność krążeniowo-oddechowa w przebiegu tamponady worka osierdziowego u osoby z pęknięciem chorobowo zmienionej ściany tętnicy głównej i masywnym krwotokiem do worka osierdziowego.

J. O. nie leczył się przewlekłe, nie skarżył na żadne dolegliwości, nie miał zdiagnozowanego tętniaka aorty.

Powołany w sprawie biegły sądowy z zakresu kardiologii stwierdził, że śmierć J. O. wystąpiła w bezpośrednim związku przyczynowym związanym z warunkami pracy. Podał, iż z dużym prawdopodobieństwem do rozwoju tętniakowego poszerzenia aorty wstępującej doszło w następstwie miażdżycy naczyń i poszerzenie to występowało przed dniem zgonu. Tym samym przyczyną wyjściową śmierci była samoistna choroba aorty (przyczyna wewnętrzna). Natomiast sam moment pęknięcia tętniaka prowadzącego do wynaczynienia krwi do worka osierdziowego i nagłego zatrzymania krążenia był zdarzeniem nagłym, do którego doszło podczas pracy związanej z dużym wysiłkiem fizycznym, jakim niewątpliwie była praca przy betonowaniu. Biegły analizując relacje czasowe między wykonywaną pracą a nagłym zgonem stwierdził, że duży wysiłek fizyczny związany z pracą był bezpośrednią przyczyną (przyczyna zewnętrzna), która doprowadziła do pęknięcia tętniaka aorty. Biegły wskazywał, iż osoba z tętniakiem aorty po osiągnięciu granicznych wartości poszerzenia powinna być zakwalifikowana do leczenia operacyjnego. Tętniak aorty jest przeciwwskazaniem do wykonywania dużego wysiłku fizycznego. Bezobjawowy przebieg tętniaka aorty u J. O. nie pozwolił na wcześniejsze postawienie rozpoznania i wdrożenie adekwatnego postępowania. Dostępna dokumentacja medyczna nie wskazywała na obecność u zmarłego patologii tętnicy głównej. Z powodu braku wiedzy o obecności ciężkiej choroby aorty nie wdrożono ograniczenia w wykonywaniu przez J. O. wysiłku fizycznego.

W dniu 11 lipca 2018 r. B. O. działająca w imieniu małoletniej córki W. O. wystąpiła do Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w R. o rentę rodzinną wypadkową po zmarłym w dniu 27 listopada 2018r. J. O..

Organ rentowy w dniu 10 sierpnia 2018 r. wydał decyzję odmowną wskazując na brak protokołu powypadkowego lub karty wypadku.

(dowód: opinia biegłego z zakresu kardiologii k.112-114, akta prokuratorskie(...), zeznania świadka H. O. k. 28, dokumentacja medyczna J. O. k. 102, 105, 110, dokumentacja w aktach ZUS)

Powyższy stan faktyczny Sąd ustalił w oparciu o powołane dowody.

Sąd podzielił wnioski opinii sporządzonej przez biegłego specjalistę z zakresu kardiologii na okoliczność ustalenia czy śmierć J. O. wystąpiła w związku przyczynowym bezpośrednim, czy pośrednim związanym z warunkami pracy.

W ocenie Sądu wydana opinia jest wnikliwa, wyczerpująca, logiczna, i spójna, a wnioski w niej zawarte prawidłowo uzasadnione. Biegły w sposób przekonywujący odpowiedział na zadane pytania, a Sąd nie znalazł żadnych podstaw, aby opinię tą podważyć. Strony postępowania nie wnosiły do opinii zastrzeżeń.

Sąd dał także wiarę dowodom z dokumentów, które nie budzą wątpliwości co do swej treści a sporządzone zostały we właściwej formie, przez uprawnione podmioty. Dokumentacja zawarta w aktach prokuratorskich, dokumentacja medyczna J. O. w pełni dała podstawę do ustalenia okoliczności w sprawie istotnych.

Sąd zważył, co następuje:

Wobec złożonego przez B. O. działającą w imieniu małoletniej córki W. O. wniosku o przyznanie renty rodzinnej z ubezpieczenia wypadkowego po zmarłym J. O., istotą postępowania było ustalenie charakteru zdarzenia, w którym ubezpieczony poniósł śmierć, a które miało miejsce w dniu 27 listopada 2017r. W szczególności ważne stało się ustalenie, czy zdarzenie to mieści się w ramach pojęcia wypadku zawartego w treści art. 3 ust. 1 pkt 1 ustawy z dnia 30 października 2002 r. o ubezpieczeniu społecznym z tytułu wypadków przy pracy i chorób zawodowych (t.j. Dz. U. z 2017 r. poz. 1773).

Jak ustalono w sprawie, w dniu 27 listopada 2017r. J. O. wykonywał swoje obowiązki zawodowe. Był pracownikiem budowlanym. Praca ta niewątpliwie związana była z dużym wysiłkiem fizycznym. Wykonywał on wówczas zacieranie schodów betonem. Nagle usiadł na schodach, po czym stracił przytomność. Współpracownicy wynieśli go na zewnątrz. Jak wykazała sekcja i oględziny zwłok bezpośrednią przyczyną śmierci J. O. była tamponada worka osierdziowego u osoby z pęknięciem chorobowo zmienionej ściany aorty i masywnym krwotokiem do worka osierdziowego. Niewątpliwie można to uznać za przyczynę wewnętrzną zgonu. Natomiast sam moment pęknięcia tętniaka prowadzącego do wynaczynienia krwi do worka osierdziowego i nagłego zatrzymania krążenia był zdarzeniem nagłym, do którego doszło podczas pracy związanej z dużym wysiłkiem fizycznym, jakim niewątpliwie była praca przy betonowaniu. Mimo zatem, że przyczyną wyjściową nagłego zgonu J. O. był tętniak aorty wstępującej, to pęknięcie tętniaka prowadzące do śmierci wystąpiło na skutek nadmiernego obciążenia wysiłkiem fizycznym, a więc śmierć wystąpiła w bezpośrednim związku przyczynowym z warunkami pracy.

Sąd Okręgowy swoje ustalenia w tym zakresie oparł przede wszystkim na wnioskach opinii biegłego, gdyż ustalenie, czy śmierć J. O. wystąpiła w związku przyczynowym z warunkami pracy wymagało wiadomości specjalnych.

W orzecznictwie przyjmuje się, że zewnętrzną przyczyną sprawczą wypadku przy pracy może być każdy czynnik pochodzący spoza organizmu poszkodowanego, zdolny - w istniejących warunkach - wywołać szkodliwe skutki. Przyjmuje się również, że może to być czynnik zewnętrzny, który pogorszy stan zdrowia pracownika dotkniętego już schorzeniem samoistnym (wyrok Sądu Najwyższego z 18 sierpnia 1999 r., II UKN 87/99, OSNAPiUS 2000 nr 20, poz. 760, wyrok Sądu Najwyższego z 16 lutego 1997 r., III PRN 55/76, OSPiKA 1978 nr 12, poz. 217, wyrok Sądu Najwyższego z 29 stycznia 1997 r., II UKN 70/96, OSNAPiUS 1997 nr 18, poz. 357). Nie ulega bowiem wątpliwości, że za wypadek przy pracy należy uznać także takie zdarzenie, które zaistniało na skutek zadziałania czynnika zewnętrznego na niesprawny organizm pracownika, który może być przyczyną współistniejącą z jego wewnętrznymi schorzeniami (por. wyrok SN z dnia 02.12. 2003 r. II UK 175/03 OSNP 2004/18/318, z dnia 9 lutego 2005 r. III UK 192/04 OSNP 2005/17/276). Przy kwalifikacji konkretnej okoliczności jako przyczyny zewnętrznej, ważne jest, aby stanowiła ona przyczynę sprawczą zdarzenia, natomiast nie musi być przyczyną jedyną, wyłączną (tak w wyroku Sądu Najwyższego z dnia 29 listopada 1990 r., II PR 52/90, Praca i Zabezpieczenie Społeczne 1991 nr 4, s. 63).

Przepis art. 3 ust. 1 ustawy z dnia 30 października 2002 r. o ubezpieczeniu społecznym z tytułu wypadków przy pracy i chorób zawodowych zawiera definicję wypadku przy pracy. Zgodnie z jego treścią za wypadek przy pracy uważa się nagle zdarzenie wywołane przyczyną zewnętrzną wywołujące skutek w postaci urazu lub śmierci, które wystąpiło w związku z pracą - przyczyna ta musi pochodzić spoza organizmu poszkodowanego. Utrwalone orzecznictwo wyjaśnia, że w pewnych ściśle określonych okolicznościach wystąpienie, czy to zawału mięśnia sercowego, czy udaru mózgu lub wylewu, jeżeli zostały wywołane czynnikiem zewnętrznym, mogą zostać uznane za wypadek w rozumieniu powołanej

ustawy. Warunkiem uznania następstw endogennych chorób za wypadek jest wykazanie pierwotnej przyczyny pochodzącej z zewnątrz. Zatem wskazać należy, że w wywołaniu zdarzenia może współdziałać zespół przyczyn o odmiennym charakterze, przy czym z punktu widzenia kwalifikacji wypadku istotny jest zbieg przyczyn wewnętrznych i zewnętrznych - występujących w organizmie poszkodowanego i ujawniających się poza nim (por. wyrok Sądu Apelacyjnego w Lublinie z dnia 12 października 2016 r. III AUa 80/16 Lex nr 2144850).

Podkreślić należy więc, że nie jest wykluczone uznanie nagłego zdarzenia za wypadek przy pracy mimo stwierdzenia u poszkodowanego choroby, która w samoistnym rozwoju mogła doprowadzić do urazu lub śmierci, jeżeli dochodzi do zadziałania zespołu przyczyn o charakterze mieszanym, przy koniecznym warunku, by pogorszenie stanu zdrowia będące następstwem procesu chorobowego lub śmierć nie nastąpiło samoistnie, bez czynnika zewnętrznego, lecz że bezpośrednią i istotną przyczyną urazu był czynnik zewnętrzny.

W niniejszej sprawie ustalono, iż do rozwoju tętniakowego poszerzenia aorty wstępującej doszło w następstwie miażdżycy naczyń, co niewątpliwie istniało przed dniem zgonu. Przebieg tętniaka aorty u J. O. miał charakter bezobjawowy, a tym samym niemożliwe było wcześniejsze postawienie rozpoznania i wdrożenie leczenia. Z powodu braku wiedzy o chorobie nie ograniczono mu wysiłku fizycznego, a przecież tętniak aorty jest przeciwwskazaniem do wykonywania dużego wysiłku fizycznego. Niewątpliwie znaczny wysiłek fizyczny jest wymagany na zajmowanym przez J. O. stanowisku, tj. pracownik budowlany. W dniu 27 listopada 2017r. nadmierne obciążenie wysiłkiem fizycznym doprowadziło do pęknięcia tętniaka, co spowodowało zgon. Śmierć J. O. wystąpiła w bezpośrednim związku przyczynowym z warunkami pracy.

Sąd rozpoznający niniejszą sprawę biorąc pod uwagę okoliczności w niej ustalone oraz zaprezentowane orzecznictwo uznał, że śmierć J. O. nastąpiła wskutek wypadku przy pracy, roszczenie więc renty rodzinnej po zmarłym zgłaszane przez jego dziecko W. O. jest uzasadnione. Zgodnie z art. 17 ust. 1 pkt 5 ustawy o ubezpieczeniu społecznym z tytułu wypadków przy pracy i chorób zawodowych renta z ubezpieczenia wypadkowego przysługuje uprawnionym członkom rodziny ubezpieczonego, który zmarł wskutek wypadku przy pracy lub choroby zawodowej, gdy śmierć nastąpiła wskutek wypadku przy pracy lub choroby zawodowej.

Mając powyższe na uwadze Sąd w oparciu o treść art. 477¹⁴ § 2 k.p.c. zmienił zaskarżoną decyzję w ten sposób, że przyznał małoletniej W. O. prawo do renty rodzinnej w związku z wypadkiem przy pracy, jakiemu uległ J. O. w dniu 27 listopada 2017r., poczynając od dnia 11 lipca 2018r. tj. daty złożenia wniosku o świadczenie.

Wobec faktu, iż ustalenie wszystkich niezbędnych elementów warunkujących przyznanie prawa do renty rodzinnej nastąpiło dopiero w postępowaniu sądowym, Sąd stosując art. 118 ust.1a ustawy o emeryturach i rentach z FUS w zw. z art. 58 ustawy o ubezpieczeniu społecznym z tytułu wypadków przy pracy i chorób zawodowych ustalił brak odpowiedzialności organu rentowego za nieustalenie ostatniej okoliczności niezbędnej do wydania decyzji.

O kosztach zastępstwa procesowego orzeczono w oparciu o art. 98 k.p.c. oraz § 9 ust. 2 Rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych (Dz. U. 2018r. poz. 265 j.t.) według zasady odpowiedzialności za wynik postępowania.